

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
z dnia

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i środowisko oraz kierując się zasadą praworządności i interesu publicznego, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego na mocy art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.), zwanej dalej Poś, może wprowadzić ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Zgodnie z prawodawstwem europejskim, którego zapisy implementowano do przepisów krajowych, Polska zobowiązana jest do dotrzymania określonych pułapów stężeń substancji w powietrzu. Wartości dopuszczalne, docelowe, cele krótkoterminowe dla ozonu, poziomy alarmowe, poziomy informowania oraz pułap stężenia ekspozycji dla niektórych substancji w powietrzu wraz z terminami ich osiągnięcia, normuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U z 2012 r., poz. 1031). Informacja na temat poziomów substancji w powietrzu w odniesieniu do norm określonych w przepisach prawnych pozyskiwana jest z badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wyniki rocznych ocen jakości powietrza wykonywane przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wykazują, iż na niektórych obszarach województwa zachodniopomorskiego przekraczane były poziomy dopuszczalne pyłu PM10 i poziomy docelowe benzo(a)pirenu. Wyniki te stanowiły podstawę do uchwalenia przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego programów ochrony powietrza. Aktualnie obowiązujące programy ochrony powietrza dla stref: aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej przyjęto w dniu 27 lutego 2018 r. uchwałami Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego Nr XXX/466/18, XXX/467/18 i XXX/468/18.

Analizy wykonywane w ramach sporządzania rocznych ocen jakości powietrza oraz programów ochrony powietrza wskazują, iż główną przyczyną przekroczeń norm jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu jest spalanie paliw w sektorze komunalno-bytowym. Wzrost poziomów zanieczyszczenia powietrza, w szczególności pyłem zawieszonym i benzo(a)pirenem obserwowany jest głównie w okresie grzewczym, przede wszystkim w dniach charakteryzujących się małą prędkością wiatru, niskimi temperaturami oraz występowaniem zjawiska inwersji termicznej.

Zgodnie z diagnozami zawartymi w powyższych dokumentach działania wskazywane w programach naprawczych koncentrują się na redukcji emisji z ogrzewania indywidualnego. W programach ochrony powietrza wyznaczono obszary, w których występują przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 (1 obszar w strefie zachodniopomorskiej - Myślibórz) oraz średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu (26 obszarów przekroczeń, w tym: 3 w strefie aglomeracja szczecińska, 1 w strefie miasto Koszalin oraz 22 w strefie zachodniopomorskiej). Określone w programach działania naprawcze zakładają konieczność obniżenia emisji powierzchniowej pyłu zawieszonego PM10 w obszarze przekroczeń o 40%. W przypadku benzo(a)pirenu działania naprawcze wskazane w dokumentach programowych wskazują na konieczność obniżenia emisji powierzchniowej benzo(a)pirenu w obszarach przekroczeń o 43%, a w niektórych obszarach nawet o ponad 60%. Osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu uzależnione jest zatem od stopnia realizacji działań wskazanych w przyjętych dokumentach.

Duży wpływ na trudności w realizacji działań naprawczych mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego ma brak krajowych regulacji prawnych w zakresie wymagań jakościowych dla paliw stałych.

Mając na uwadze powyższe oraz kierując się zasadą szeroko rozumianej przezorności Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego podjął decyzję o konieczności przygotowania projektu tzw. uchwały antysmogowej. Przyjęcie przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów określonych w projekcie uchwały może ponadto przyczynić się do utrzymania tendencji systematycznej poprawy stanu jakości powietrza w województwie.

Podstawę opracowania projektu uchwały sejmiku województwa stanowi art. 96 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.).

Przedmiotowa uchwała w § 1, zgodnie z art. 96 ust. 6 pkt. 1 ustawy Poś, wprowadza zakazy i ograniczenia w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego. Dla całego obszaru wprowadza się jednakowe regulacje wyznaczające wymagania dla instalacji i paliw dopuszczonych do stosowania. Wynika to z faktu, iż na terenie województwa występują ciągłe przekroczenia poziomów docelowych benzo(a)pirenu, a także występuje problem z utrzymaniem standardu jakości powietrza dla dobowych stężeń pyłu PM10. W przypadku pyłu zawieszonego PM10 przekroczenia dobowych stężeń wystąpiły w latach 2011, 2012, 2014, 2015 i 2016. Należy jednakże zaznaczyć, iż przekroczenia standardu określonego dla pyłu PM10 zarejestrowane w latach 2015 i 2016 dotyczyły jedynie strefy zachodniopomorskiej.

Stosownie do art. 96 ust. 6 pkt. 2 ustawy Poś uchwała sejmiku województwa określa rodzaje podmiotów lub instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Powyższe zostało określone w § 2 i 3 niniejszej uchwały. Należy zaznaczyć, iż stosownie do art. 96 ust. 8 ustawy Poś uchwałą objęte są instalacje, w których następuje spalanie paliw, z wyłączeniem instalacji, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza albo dokonanie zgłoszenia. Uchwała w § 2 wskazuje przykładowe rodzaje instalacji (kominek, piec, kocioł). Należy mieć na uwadze otwarty charakter wyliczenia, gdyż istotą przepisu jest zdefiniowanie instalacji objętych ograniczeniami poprzez ich cechy rodzajowe. § 3 precyzuje natomiast podmioty, których dotyczą przepisy niniejszej uchwały. Należy podkreślić, iż w przypadku przedmiotowego przepisu istotę stanowi fakt eksploatacji instalacji, a nie tytuł własności.

Art. 96 ust. 6 pkt. 3 ustawy Poś stanowi, iż uchwała sejmiku województwa powinna określać rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane, lub parametry techniczne instalacji, których stosowanie jest zakazane, lub parametry techniczne lub rozwiązania techniczne lub parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw dopuszczonych do stosowania na określonym obszarze. Stosownie do niniejszych zapisów w § 4 wprowadzono zakazy w zakresie stosowania paliw stałych. Zakazy dotyczą stosowania paliw charakteryzujących się wysoką emisją zanieczyszczeń powstających w trakcie ich spalania. Wprowadzenie zakazu wynika również z faktu braku krajowych regulacji w zakresie norm jakościowych dla paliw węglowych oraz z faktu wprowadzenia zakazu stosowania paliw o najniższej jakości przez niektóre województwa (w tym w województwach ościennych). Z tego względu niniejszy przepis dodatkowo zabezpiecza przed potencjalnym zbywaniem na obszarze województwa zachodniopomorskiego paliw stałych wykluczonych do stosowania na obszarach województw, dla których przyjęto uchwały antysmogowe.

W uchwale wprowadzono ograniczenia w zakresie parametrów technicznych i parametrów emisji z instalacji poprzez odniesienie do wymagań:

- w § 5 minimum standardu emisyjnego zgodnego z klasą 5 pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń wg normy PN-EN 303-5;

- w § 6 minimalnych poziomów sezonowej efektywności energetycznej określonych w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

W § 5 i 6 określono również obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji jej zapisów. Podmioty eksploatujące instalacje zostały zobowiązane do wykazania za pomocą dokumentów spełnienia wymagań, o których mowa w § 5 i 6. Katalog dokumentów, które mogą być wykorzystane do tego celu jest otwarty i nie pełni funkcji normatywnej.

Uchwała wchodzi w życie 14 dni po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego. Niemniej jednak ustanowiono terminy przejściowe dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia jej w życie. W tym przypadku wymagania ujęte w § 5 i 6 obowiązywać będą od dnia 1 stycznia 2028 r. Zakaz stosowania paliw stałych o najniższej jakości, określonych w § 4 wejdzie w życie od dnia 1 maja 2019 r. Wskazany termin został określony z uwagi na konieczność dotrzymania od 2020 r. zaostrzonych norm jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM2,5.

Zgodnie z art. 96 ust. 2 ustawy Poś projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie wprowadzania ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw opracowuje zarząd województwa i przedstawia go do zaopiniowania właściwym miejscowo organom.

Organy są zobowiązane do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały, przy czym niewydanie opinii w tym terminie oznacza akceptację przedłożonego projektu.

W postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie uchwały stosownie do art. 96 ust. 5 ustawy Poś zapewnia się udział społeczeństwa na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Równocześnie na podstawie § 1 ust. 1 Uchwały Nr XLV/532/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. ze zm., projekt uchwały podlega konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.